

๖. ข้อใดมีส่วนประกอบของประโยคเหมือนประโยคตัวอย่าง

“ดอกไม้เหี่ยวในแจกันดูน่าเกลียด”

- ก. พนักงานหนุ่มหน้าร้านซีเกียจมาก
- ข. ผู้หญิงแก่ข้างบ้านให้อาหารหมาจรจัด
- ค. แมวน้อยสีขาวตัวอ้วนนอนหลับสนิท
- ง. คนกวาดถนนผู้หญิงทำงานอย่างคล่องแคล่ว

๗. ข้อใดมีกรรมขึ้นต้นประโยค

- ก. นักเรียนชอบเล่นกีฬา
- ข. โรงเรียนนี้สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔
- ค. เขาชนไม่รู้จักเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติ
- ง. น้องสาวของเขากำลังจะเดินทางไปต่างประเทศ

๘. ประโยคในข้อใดมีส่วนขยายประธาน กริยา และกรรม

- ก. เด็กนักเรียนยากจนขอทุนอาหารกลางวัน
- ข. เพื่อนของผมเรียนวิชาภาษาอังกฤษเก่งมาก
- ค. คุณพ่อชอบอ่านหนังสือธรรมะก่อนนอน
- ง. สบู่ก้อนนี้มีกลิ่นแรงมาก

๙. “ประชาชนก้มลงกราบพระเจ้าอยู่หัว” ประโยคนี้มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. ประโยคที่เป็นข้อความสั้น ๆ
- ข. ประโยคที่มีใจความยังไม่สมบูรณ์
- ค. ประโยคที่สามารถแยกเป็นประโยคสามัญได้อีก
- ง. ประโยคที่มีใจความสมบูรณ์เพียงใจความเดียว

๑๐. ประโยคใดมีส่วนขยายกรรม

- ก. ฉันชอบกินกล้วยเขียวทุกวัน
- ข. ชายคนนั้นจ้องมองดูเขาเสมอ
- ค. กระโปรงเขียวจุดขาวตัวนั้นสวยดี
- ง. เราเก็บดอกทานตะวันสีเหลืองได้ ๕ ดอก

ณ บัดนี้ ขอนำท่านเข้าสู่ การเรียนรู้เรื่อง ลักษณะของประโยคในภาษาไทย

ประโยค คือ
อะไร

ประโยค คือ คำตั้งแต่ ๒ คำ ขึ้นไปมาเรียงกันอย่าง
เป็นระเบียบ มีใจความสมบูรณ์ว่าใคร ทำอะไร ที่
ไหนอย่างไร ประกอบด้วย ภาคประธานและภาค



ภาคประธาน

ประธาน

ขยายประธาน



กริยา

ขยายกริยา

กรรม

ขยายกรรม

ภาคแสดง

ตัวอย่าง

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	ขยายกริยา	กรรม	ขยายกรรม

แมวสีน้ำตาลตัวใหญ่ไล่ตะครุบหนูสีดำ



ประธาน

แมว

ขยายประธาน

สีน้ำตาลตัวใหญ่

กริยา

ไล่

ขยายกริยา

ตะครุบ

กรรม

หนู

ขยายกรรม

สีดำ

ภาคประธาน คือ คำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำหรือผู้แสดง อาจเป็นคำนามหรือคำสรรพนาม ที่กล่าวขึ้นก่อนเพื่อให้รู้ว่าใครเป็นผู้ทำกริยา เช่น นักเรียน นั้น เขา ถึง กวาง สิงโต

ภาคแสดง คือ คำหรือกลุ่มคำกริยา ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกระทำหรือตัวแสดงของประธานให้ได้ความครบถ้วนสมบูรณ์ว่าแสดงกริยาอย่างไร เช่น

นักเรียนนอน ฉันหัวเราะ เขาเดิน

ตัวอย่าง



เด็กชายขนมถั่วอ่านหนังสือเรียนอย่างตั้งใจ

ประธาน	เด็กชาย	}	ภาคประธาน
ขยายประธาน	ขนมถั่ว		
กริยา	อ่าน	}	ภาคแสดง
ขยายกริยา	อย่างตั้งใจ		
กรรม	หนังสือ		
ขยายกรรม	เรียน		



คุณตาเป็นนักธุรกิจ

ประธาน	คุณตา	}	ภาคประธาน ภาคแสดง
กริยา	เป็น		
ขยายกริยา	นักธุรกิจ (ส่วนเติมเต็ม)		

“นักธุรกิจ” เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา “เป็น”



ฟ้าใสไม่สบาย

ประธาน	ฟ้าใส	ภาคประธาน
กริยา	ไม่สบาย	ภาคแสดง

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นจะเห็นว่า ประโยคข้างต้นมีกรรมหรือไม่มีกรรมมารับข้างท้ายก็ได้ ถ้าใจความสมบูรณ์ รู้ว่าใคร ทำอะไร อย่างไร ก็เรียกว่า ประโยค

บทสนทนา

แก้ว : ขวัญเห็นวิชัยไหม

ขวัญ : เห็นจ๊ะ วิชัยไปตลาด

แก้ว : วิชัยไปไหนนะฟังไม่ชัด

ขวัญ : ไปตลาด (ละประธาน “วิชัย” ไว้

สำหรับประโยคสนทนาบางประโยคที่ไม่ใช่ประโยคแรกของการพูดได้ตอบกัน อาจมีภาคแสดงเท่านั้น ไม่มีภาคประธานก็ถือว่า เป็น “ประโยค”

ประโยคที่เราใช้สื่อสารกัน
มีกี่ชนิด พอบอกได้ไหมจ๊ะ

ยินดีจ๊ะ ประโยคที่เราใช้สื่อสารกัน
แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ ประโยคสามัญ (ประโยค
ความเดียว) ประโยครวม (ประโยคความรวม) และ
ประโยคซ้อน (ประโยคความซ้อน)



๑. ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน หรือประโยคความเดียว

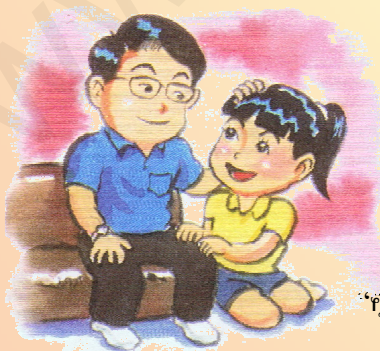
(เอกรรดประโยค) หมายถึง ประโยคที่มีใจความสมบูรณ์เพียงใจความเดียวเท่านั้น
รู้เรื่องเดียว ซึ่งอาจเป็นประโยคเล็ก ๆ มีส่วนประกอบ ๒ ส่วน คือ **ภาคประธาน**
และ**ภาคแสดง** ภาคแสดงอาจมีกริยาหลักเพียงกริยาเดียว หรืออาจมีกริยาหลักหลายกริยา
ก็ได้ ดังตัวอย่าง



ตัวอย่าง

๑.๑ ประโยคสามัญที่มีกริยาเดียว หมายถึง ประโยคที่มีคำกริยาเพียงคำเดียว
เช่น

สมศรีเหมือนคุณพ่อ



สมศรี	ประธาน	
เหมือน	กริยา	
คุณพ่อ	ขยายกริยา	
(ส่วนเติมเต็ม)		

ภาคประธาน
ภาคแสดง

“คุณพ่อ” เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา “เหมือน”

ฉายาร้องเพลงหมอลำ

ประธาน	ฉายา	ภาคประธาน
กริยา	ร้อง	
กรรม	เพลง	ภาคแสดง
ขยายกรรม	หมอลำ	



๑.๒ ประโยคสามัญที่มีหลายกริยา คือ ประโยคสามัญที่มีกริยาหลายกริยา ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประธานตัวเดียวกันแต่ไม่มีคำเชื่อมประโยค สามารถแบ่งประโยคสามัญตามลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

๑) เหตุการณ์ในประโยคเกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น

3



ป้องกันแปรงฟันอยู่หน้ากระจก

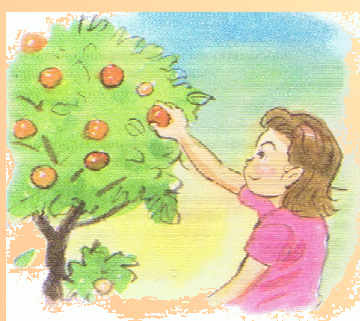
ประธาน	ป้องกัน	ภาคประธาน
กริยา	ยืนแปรง	ภาคแสดง
ขยายกริยา	อยู่หน้ากระจก	
กรรม	ฟัน	



ลุงพรนั่งขุดต้นไม้ในสวน

ประธาน	ลุงพร	ภาคประธาน
กริยา	นั่งขุด	ภาคแสดง
ขยายกริยา	ในสวน	
กรรม	ต้นไม้	

๒) เหตุการณ์ในประโยคเกิดขึ้นต่อเนื่องกันตามลำดับ เช่น



แม่เดินไปเก็บผลไม้ในสวน

ประธาน	แม่	ภาคประธาน
กริยา	เดินไปเก็บ	ภาคแสดง
ขยายกริยา	ในสวน	
กรรม	ผลไม้	



ฉันนั่งเก็บจดหมายไว้ในซองจดหมาย

ประธาน	แม่
กริยา	นั่งเก็บ
ขยายกริยา	ไว้ในซอง
	จดหมาย
กรรม	จดหมาย

ภาคประธาน

ภาคแสดง



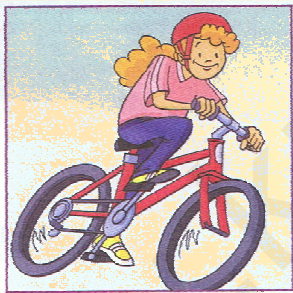
คุณน้ำเดินไปซื้อกับข้าวที่ตลาด

ประธาน	คุณน้ำ
กริยา	เดินไปซื้อ
ขยายกริยา	ที่ตลาด
กรรม	กับข้าว

ภาคประธาน

ภาคแสดง

๓) เหตุการณ์หลังเป็นผลของเหตุการณ์แรก เช่น



ทองขี่จักรยานหกหล่มก้นกระแทกพื้น

ประธาน	ทอง
กริยา	ขี่, หกหล่มก้นกระแทกพื้น
กรรม	จักรยาน

ภาคประธาน

ภาคแสดง

ร้องเพลงกัน
เกิดขึ้นจะ



เพลง ประโยค

(สร้อย) ลาเอ๋ยลา ชื่นคันอะไรก็ได้ ขอให้ลงท้ายด้วยสระอา

ประโยคนั้นคืออะไร (ซ้ำ)

ข้อความเรียงไว้ที่สมบูรณ์ละวา (สร้อย)

ประโยคแบ่งเป็นสองภาค (ซ้ำ)

ภาคประธานนำหน้าภาคแสดงตามมา (สร้อย)

ประโยคมี ๓ ชนิด (ซ้ำ)

สามัญ รวม ซ้อน นะจ๊ะพี่จ๋า (สร้อย)

สามัญนั้นเป็นอย่างไร (ซ้ำ)

ฉันจะบอกให้ รู้เพียงเรื่องเดียว จ๋า (สร้อย)

รมนั้นเป็นอย่างไร (ซ้ำ)

สามัญบวกสอง ต้องทวิความพี่จ๋า (สร้อย)

ซ้อนนั้นเป็นอย่างไร (ซ้ำ)

ความหลักอยู่หน้า ความย่อยก็ตามมา (สร้อย)

รูปของประโยคสามัญ (ประโยคความเดียว) ที่ใช้สื่อสารกันในภาษาไทย

ในชีวิตประจำวันเราใช้ประโยคสามัญ (ประโยคความเดียว) ในลักษณะต่าง ๆ กัน
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารเป็นสำคัญ ดังนี้

(๑) ประโยคที่เริ่มต้นด้วยการกระทำ ประโยคลักษณะนี้เน้นผู้กระทำ โดยให้ผู้กระทำ
เป็นประธาน จึงยกประธานขึ้นมาก่อนแล้วตามมาด้วยภาคแสดง เช่น



แกละกำลังเล่นวงล้อ

ภาคประธาน	แกละ
ภาคแสดง	กำลังเล่นวงล้อ



น้ำแดงปั่นจักรยานไปทำไร่

ภาคประธาน	น้ำแดง
ภาคแสดง	ปั่นจักรยานไปทำไร่

(๒) ประโยคที่เริ่มต้นด้วยผู้ถูกกระทำ ประโยคลักษณะนี้เน้นผู้ถูกกระทำ โดยให้
ผู้ถูกกระทำเป็นประธานของประโยค ประโยคชนิดนี้สร้างได้ ๔ แบบ คือ

๑) นำผู้ถูกกระทำมาก่อน โดยมีคำช่วยกริยา “ถูก” ประกอบในประโยค



ยายชราถูกหลานนวดหลัง

ภาคประธาน	ยายชรา
ภาคแสดง	ถูกหลานนวดหลัง



กานดาถูกเพื่อนปล่อยให้อยู่คนเดียว

ภาคประธาน	กานดา
ภาคแสดง	ถูกเพื่อนปล่อยให้อยู่คนเดียว

๒) นำผู้ถูกกระทำมากล่าวก่อนโดยไม่บ่งชี้ผู้ถูกกระทำ เช่น



คนร้ายวิ่งหนีตำรวจเมื่อวานนี้

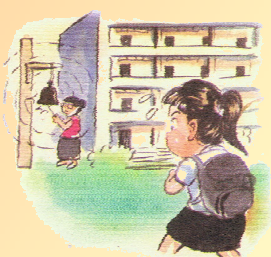
ภาคประธาน

คนร้าย

ภาคแสดง

วิ่งหนีตำรวจเมื่อวานนี้

โรงเรียนเราสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐



ภาคประธาน

โรงเรียนเรา

ภาคแสดง

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐

๓) นำผู้ถูกกระทำมากล่าวก่อนโดยมีคำว่า “ได้รับ” ประกอบ เช่น



ฮ่า ฮ่า!

โจ้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง

ภาคประธาน

โจ้

ภาคแสดง

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง

คุณยายได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี



ภาคประธาน

คุณยาย

ภาคแสดง

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี

หมายเหตุ ประโยคสามัญ (ประโยคความเดียว) มีความหมายอย่างเดียวกัน
คือ รู้เรื่องเดียว (ใจความเดียว) มีประธาน และกรรมเดียว ส่วน
กริยา อาจมีหลายตัวต่อเนื่องกันแต่ไม่มีคำเชื่อมประโยค